

Kaupungin kilpailukyky turvaa asukkaidenkin tarpeet

Stadens konkurrenskraft tryggar invånarnas service

Helsingin kaupunginvaltuuston strategiaseminaarissa 3.–4.3.2005 pohdittiin missä Helsingin kaupungin on erityisesti onnistuttava seuraavan neljän vuoden aikana. Seminaarin tuloksena syntyi jo alustavia strategisia linjauksia, jotka samalla edistävät yhteisesti sovittuja pääkaupunkiseudun strategisia päämääriä eli hyvinvointia ja palveluja, kilpailukykyä sekä kaupunkirakennetta ja asumista.

Helsingin ja koko kaupunkiseudun kilpailukyky puhutti kaupunginvaltuutettuja ja kaupungin johtajia. Tavoitteeksi esitettiin, että Helsingin seutu ottaa takaisin paikkansa maan veturina. Tämä on monesta syystä välttämätöntä koko Suomen tulevaisuudelle. Se merkitsee myös tulevaisuuden kasvumahdollisuuksien turvaamista Helsingin seudulla. Kysymys on mm. elinkeinopolitiikan ja yritysnekökulman huomioon ottamista siten, että uusia yrityksiä ja työpaikkoja syntyy ja että työllisyysaste nousee. Väestön ja työvoiman osaamistasosta on huolehdittava. Asumiseen on investoitava; siitä on tehtävä vetovoimatekijä. Näiden toimenpiteiden kautta saadaan väestökehitys kasvu-uralle ja veropohjaakin vahvistettua. Myönteinen kehitysura mahdollistaa ennen kaikkea kuntalaisten tarpeiden huomioon ottamisen, palvelujen turvaamisen.

Eheä kaupunkirakenne, sujuva liikenne ja toimiva palvelujärjestelmä ovat tavoitteiden keskiössä. Pal-

Vid Helsingfors nya stadsfullmäktigförsamlings strategiseminarium den 3–4 mars 2005 dryftades vad Helsingfors stad i synnerhet behöver göra för att vara framgångsrik under de kommande fyra åren. Resultatet blev en rad preliminära linjedragningar, som samtidigt främjar de strategiska målsättningar som lagts upp för Huvudstadsregionen, dvs. välstånd och service, konkurrenskraft och stadsstruktur och boende.

Helsingfors och dess stadsregions konkurrenskraft fick både fullmäktigledamöter och stadsledning att lätta sin tungas band. Man enades om att Helsingforsregionen skulle återta sin ställning som landets ekonomiska motor. Detta är av många orsaker nödvändigt för landets framtid. En förutsättning för att det skall lyckas är att framtida tillväxt tryggas i regionen. Det gäller att beakta näringspolitik och företagssamhet så att nya företag och jobb blir till och sysselsättningsgraden stiger. Det gäller att trygga befolkningens, arbetskraftens, kunskapsnivå. Det gäller att investera i boendet och göra det till en attraktionsfaktor. Genom dessa åtgärder kan folkökningen fortsätta och skattegrunden tryggas. En dylik positiv utveckling gör det för det första möjligt att beakta kommuninvånarnas behov och trygga servicen.

En fast stadsstruktur, en smidig trafik och ett fungerande servicesystem är kärnpunkter i målsättning-

velurakenteiden kustannustehokkuutta kehitetään myös ylikunnallisena yhteistyönä pääkaupunkiseudulla. Sosiaalisen eheyden edistämiseksi korostetaan kahta toimintalinjaa: terveyden edistämistä ja syrjäytymisen ehkäisemistä. Tärkeitä asioita valtuustokaudella ovat myös henkilöstön hyvinvointi sekä kestävä kehitys ja hyvän hallinnon edistäminen.

Valtuustoseminaarin strategiatyöhön valmistui tietokeskuksen ja hallintokuntien yhteistyönä julkaisu ”Hyvinvointi Helsingissä”, joka tarkastelee helsinkiläisten elinoloja ja niiden muutoksia valtuustokaudella 2000–2004. Tämä hyvinvoinnin selonteko on Helsingissä ensimmäinen laatuaan ja siksi vielä pilotityö. Miten Helsingissä sitten vastavalmistuneen selonteon mukaan voidaan?

Helsinki on suurkaupunki ja se näkyy. Väestön hyvinvoinnin näkökulmasta suurkaupunkien sisällä esiintyy sekä korostunutta hyväosaaisuutta että huono-osaaisuutta ja moniongelmaisuuksia. Helsingissäkin väestön elinolosuhteissa on eroja kaupungin eri osien välillä ja melko suuria vaihteluita muuhun maahan verrattuna. Pitkäaikaistyöttömyys on erityinen ongelma. Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä on Helsingissä korkeampi kuin muualla maassa keskimäärin ja työttömyyden kestoakin muuta maata pitempi. Työttömyyden alueelliset vaihtelut ovat suuria, joskaan selvää keskittymistä ei ole.

Rikollisuutta esiintyy Helsingissä enemmän kuin maamme muissa suurissa kaupungeissa, vaikkakin tasoittumista on havaittavissa. Asukkaiden kokema turvallisuus on kuitenkin korkealla tasolla. Vuonna 2004 tehdyn vertailevan tutkimuksen mukaan 97 % helsinkiläisistä koki Helsingin turvalliseksi ja 98 % asuinalueensa turvalliseksi. Ympäristön suhteen on kuitenkin toivomisen varaa; 76 % piti asuinalueitaan viihtyisinä (Urban Audit).

Helsinkiläiset asuvat edelleen pari neliötä ahtaammin kuin asukkaat seudun muissa kunnissa. Ahdas asuminen on yleisempää Helsingissä verrattuna myös maan muihin suuriin kaupunkeihin. Asumis-

en. Servicestruktuuren kustannuseffektivitet utvecklas också genom interkommunalt samarbete i Huvudstadsregionen. Med tanke på den sociala enhetlighetens betonas två faktorer: befolkningens hälsa bör främjas och social marginalisering förebyggas. Viktigt under fullmäktigperioden blir också att värna om stadens anställdas välfärd och främja hållbar utveckling och god förvaltning.

Strax innan fullmäktigseminariet kom Faktacentralen ut med publikationen Hyvinvointi Helsingissä och en 20 sidors komprimerad svenskspråkig version Välfärden i Helsingfors. Publikationen hade uppgjorts i samarbete med många av stadens övriga serviceproducenter, med tanke just på fullmäktiges strategiuppläggning. Den berättar om helsingforsbornas levnadsförhållanden under fullmäktigperioden 2000–2004, och är den första i sitt slag i Helsingfors, och därmed ännu ett s.k. pilotarbete. Hur mår folk då enligt den färsk rapporten?

Helsingfors är en storstad, och det märks. I storstäder brukar det förekomma såväl accentuerad välmåga som förfördelning och människor med många slags problem. Även i Helsingfors finns det skillnader i levnadsförhållanden stadsdelar emellan och en ganska stor social spridning jämfört med landet som helhet. Långtidsarbetslöshet är ett särproblem här, inte minst för att andelen långtidsarbetslösa bland de arbetslösa är större än i övriga Finland i genomsnitt och för att arbetslösheten i regel är långvarigare här. Skillnaderna stadsdelar emellan i arbetslöshet är stora, men några starka lokala anhopningar finns ändå inte.

I Helsingfors förekommer fortfarande mera brottslighet än i vårt lands övriga städer i genomsnitt, om än en viss utjämning skett. Ändå är den upplevda tryggheten i Helsingfors på hög nivå. Enligt en jämförande undersökning år 2004 upplevde 97 procent av helsingforsborna att staden var trygg och 98 procent att deras eget bostadsområde var det. Men beträffande boendemiljön är man inte lika nöjd: 76 procent tyckte deras eget bostadsområde var trivsamt.

kustannukset eli asuntojen hinnat ja vuokrat ovat Helsingissä korkeat ja ovat vieläpä nousseet tulo-tasoa ja muita elinkustannuksia nopeammin.

Väestökehityksen haasteena on vanhusväestön osuuden tuntuva kasvu. Tämä tuo paineita palvelui-den kehittämislle. Helsingissä, kuten suurkaupun-geissa yleensä, yksinasuvia on runsaasti eli lähes puolet asuntokunnista. Yksinasuvissa on paljon ikääntyneitäkin.

Helsingissä asuu vähemmän lapsia kuin maamme muissa suurissa kaupungeissa. Helsinkiläiset lapset asuvat aiempaa useammin yhden vanhemman ta-louksissa. Noin neljäsosa lapsista kuuluu yksinhuol-tajaperheisiin. Tämä asettaa vaatimuksia palvelujen joustolle. Näiden lasten elämä on myös taloudellisesti niukempaa ja toimeentulotukea tarvitaan ajoittain. Lasten päivähoitotilanne on melko hyvä. Suurin osa peruskoulun suorittaneista jatkaa opintojaan lukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa. Mutta, koulu-pudokkaitakin on. Nuorten koulutustilanne on Helsingissä muuta maata vaikeampi, sillä helsinkiläiset nuoret pääsevät lukion jälkeen jatkokoulutukseen heikommin kuin muualla Suomessa. Huolestuttavaa on lastensuojelun lisääntynyt tarve.

Kaupungin terveystaloutehin ollaan tyytyväisiä (81 % tyytyväisiä, kysely v. 2002), vaikkakin hoitoon pääsy on vaikeutunut. Aikuisten terveydentilakin on pääosin hyvä. Huumausaineiden käytössä on ollut kasvua koko 1990-luvun ajan. Pääkaupunkiseudulla on noin 40 % Suomen käyttäjämäärästä, mikä mer-kitsee lähes 8 000 koviin huumausaineiden käyttä-jää.

Kulttuuritarjonta on monipuolista ja käyttökin runsasta. Kirjastojen käyttö on huippuluokkaa.

Kansainvälisessä vertailussa Helsinki menestyy taloudellisen toiminnan, koulutuksen, tutkimuksen ja tuotekehityksen sekä kulttuurin kaupunkina. Helsin-kiin on keskittynyt laaja kansainvälisten kontaktien verkosto. Helsinkiläiset ovat verraten tyytyväisiä kaupungin palvelutarjontaan, olipa kysymys joukko-liikenteestä, koulutuksesta, terveydestä tai päivähoi-

Helsingforsborna bor fortfarande två kvadratme-ter trängre än invånarna i regionens övriga kommu-ner, och även jämfört med de övriga stora städerna i Finland bor man trångt i huvudstaden, där boende-kostnaderna, dvs. hyrorna och priserna för bostäder, har varit höga och till råga på allt stigit snabbare än inkomstnivån och övriga levnadskostnader.

Befolkningsutvecklingen är nu på väg in i ett ske-de där åldringarna ökar starkt. Detta ställer stora krav på servicen. I likhet med andra storstäder har Helsingfors ett mycket kännbart inslag ensamboen-de: i nästan vartannat hushåll bor man ensam, och många ensamboende är åldringar.

Barninslaget är mindre i Helsingfors än i vårt lands övriga stora städer. Oftare än tidigare bor helsing-forsbarnen hos endera föräldern: en fjärdedel av bar-nen har en ensamförsörjande förälder. Detta ställer krav på servicens flexibilitet. Dessa barns liv är även i genomsnitt ekonomiskt kärevar, och utkomststöd behövs tidvis. Barndagvårdslaget är relativt gott. Största delen av dem som gått ut grundskolan fort-sätter i gymnasium eller yrkesläroanstalt. Men även avbrott av skolplikten förekommer. I Helsingfors är utbildningslaget för de unga sämre än i landet som helhet, eftersom det är svårare för dem att få plats inom utbildningen efter studentexamen. Oroväckan-de är det växande behovet av barnskyddsinspän-den.

Stadens hälsoservice får gott betyg (vid en enkät 2002 var 81 procent nöjda), trots att vårdköerna vuxit. Hälsotillståndet bland vuxna är i huvudsak gott. Missbruket av droger ökade under hela 1990-talet. Idag finns ca. 40 procent av landets nar-komaner i Huvudstadsregionen, vilket gör nästan 8 000 missbrukare av tunga droger.

Kulturutbudet är mångsidigt och utnyttjas flitigt. Biblioteksanlitandet är av toppklass.

I en internationell jämförelse framstår Helsingfors som en framgångsrik stad beträffande ekonomi, ut-bildning, forskning och utveckling samt kultur. Hel-singfors har ett omfattande internationellt kontakt-

dosta. Helsinkiläiset pitävät kaupungistaan ja ovat tyytyväisiä elämäänsä kotikaupungissaan. Kaksi päähuolenaihetta helsinkiläisillä on (haastattelututkimus 2004, Urban Audit). Nämä ovat asuminen ja työstä mistä kohtuuhintainen asunto ja miten löytää hyvä työpaikka.

Tietokeskus toivoo, että kaupunkitieto tavoittaa kaikkia heitä, jotka sitä tarvitsevat.

*Asta Manninen
vs. johtaja*

nät. Med den offentliga servicen är helsingforsborna förhållandevis nöjda vare sig det gäller kollektivtrafiken, utbildningen, hälsan eller dagvården. Helsingforsborna tycker om sin hemstad och är nöjda med livet där. Enligt enkäten år 2004 fanns det dock två saker som de oroade sig mest för, nämligen boendet och utkomsten: hur hitta bostad till skäligt pris och hur få ett bra jobb.

Faktacentralen hoppas att dessa välfärdsdata når alla dem som behöver dem.

*Asta Manninen
stf. direktör*